

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžak/11/2020
Identifikačné číslo spisu: 7020200008
Dátum vydania rozhodnutia: 18.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7020200008.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Mališovej a JUDr. Igora Belka, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): G. R., nar. X. N. XXXX, štátna príslušnosť: Afganská islamská republika, afgánskej národnosti, doklad totožnosti č. XXXXXXXXX (národný identifikačný doklad „tazkira“), posledný trvalý pobyt v krajine pôvodu - Kábul, mestská časť Y, H. Č. X, C. Y, Z, toho času umiestnený v X. C. S. Z. M. I., Y. T.W. Č. XXX/X, I., zastúpeného Centrom právnej pomoci, so sídlom v Bratislave, Námestie slobody 12, Kancelária Košice, Murgašova 3, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, so sídlom Pivonková 6, Bratislava, o správnej žalobe vo veci azylu proti rozhodnutiu žalovaného ČAS: MU-PO-201-29/2018-Ž z 31. októbra 2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Saz/1/2020-68 zo 16. júla 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Rozsudkom č. k. 4Saz/1/2020-68 zo 16. júla 2020 Krajský súd v Košiciach podľa ustanovenia § 219 Správneho súdneho poriadku zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-201-29/2018-Ž z 31. októbra 2019. Právo na náhradu trov konania krajský súd účastníkom konania nepriznal.

2. Rozhodnutím ČAS: MU-PO-201-29/2018-Ž z 31. októbra 2019 žalovaný podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil maloletému žalobcovi azyl a súčasne podľa § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle mu poskytol doplnkovú ochranu na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia žalovaného.

3. Žalovaný svoje rozhodnutie o neposkytnutí azylu odôvodnil tým, že žalobca nepreukázal

opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov, ako aj § 8 zákona o azyle. Žalovaný poukázal na to, že z výpovede maloletého žalobcu vyplynulo, že v Afganistane nemal žiadne problémy s políciou, armádou či inými oficiálnymi orgánmi krajiny, nebol ani členom žiadnej politickej strany a nevyvíjal žiadne politické aktivity. Svoje obavy vyvodzoval iba z toho, že v jeho domovskej krajine je zlá bezpečnostná situácia (čo donútilo jeho rodinu presťahovať sa do Kábulu) a z toho, že v januári 2017 bol unesený neidentifikovanou skupinou osôb, výlučne za účelom získania výkupného. Žalovaný pristúpil ku skúmaniu, či útok neznámej skupiny (neštátneho pôvodcu) voči maloletému cudzincovi smeroval z dôvodu jeho rasy, náboženského alebo politického presvedčenia, prípadne z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine, avšak dospel k záveru, že takáto motivácia únosu nebola žiadnym spôsobom preukázaná. Žalovaný ustálil, že išlo výlučne o kriminálny čin s cieľom získania výkupného, čo predmetná kriminálna skupina aj zrealizovala. Podľa názoru žalovaného ide o následok nepriaznivej všeobecnej situácie v krajine, ktorá nezakladá relevantný dôvod na poskytnutie azylu podľa § 8 zákona o azyle.

4. Žalovaný zohľadniac vek maloletého cudzinca skúmal žiadosť žalobcu aj v kontexte situácie maloletých v Afganistane, ktorí sú zvlášť zraniteľní a mali by si vyžadovať zvýšenú ochranu zo strany afganských štátnych orgánov. Uviedol, že Afganistan v roku 1994 podpísal medzinárodný Dohovor o právach dieťaťa a iné dohovory garantujúce a zabezpečujúce dodržiavanie aspoň minimálnych práv detí. Z dostupných zdrojov je však známe, že v domovskej krajine žalobcu dochádza k vážnemu bezpráviu ovplyvňujúcemu aj maloletých obyvateľov Afganistanu, ktorí sa často stávajú obeťou konfliktu. Žalovaný zdôraznil, že aj keď žiadateľ o azyl nevie žiadnym spôsobom potvrdiť pravdivosť svojej výpovede, je potrebné uviesť, že ak skutočne bol v minulosti unesený z dôvodu zabezpečenia financií pre neznámu zločineckú skupinu, udialo sa tak nie z dôvodu prenasledovania, ale z dôvodu existujúcich konfliktov prebiehajúcich v domovskej krajine v súvislosti s nepriaznivou všeobecnou situáciou, ktorá sa odráža v každodennej biede, chudobe a snahe zabezpečiť si lepší život. Nepriaznivá všeobecná situácia však sama o sebe nezakladá relevantný dôvod na udelenie azylu, pretože prenasledovanie v zmysle § 8 zákona o azyle je chápané ako vážne porušovanie ľudských práv jednotlivca, a nie celej skupiny obyvateľstva.

5. Žalovaný vzal do úvahy aj skutočnosť, že v januári 2020 mal žalobca dosiahnuť plnoletosť, a teda je už vo veku, kedy dokáže sám zhodnotiť svoje konanie a závažnosť situácie, v ktorej sa nachádza. Potvrdením uvedeného bolo podľa žalovaného aj to, že ako maloletý cestoval z Afganistanu sám bez sprievodu dospelé osoby a cestou sa zdržiaval aj v Grécku, ako aj v azylovom zariadení v Srbsku, kde v prípade skutočnej obavy o svoj život mohol kedykoľvek požiadať o udelenie medzinárodnej ochrany, čo však nespravil, pretože podľa jeho vlastného vyjadrenia jeho cieľovou krajinou bolo Anglicko. Na Slovensku sa rozhodol požiadať o azyl z dôvodu, že na jeho územie bol vrátený v rámci readmisnej dohody, ako aj pre neúspešné dublinské konanie. Jeho súčasný plán je ostať na Slovensku, kde si chce zabezpečiť nový život a nájsť prácu, takéto dôvody však nespĺňajú zákonné predpoklady pre udelenie azylu.

6. Vzhľadom na nepriaznivú bezpečnostnú situáciu v Afganistane, ako aj v samotnom hlavnom meste Kábul, berúc do úvahy aj príslušnosť žalobcu k zraniteľnej skupine maloletých bez sprievodu, žalovaný dospel k záveru, že v prípade návratu žalobcu do tejto krajiny nemožno s dostatočnou istotou vylúčiť, že by nemohol byť vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia. Rozhodol preto, že je potrebné žalobcovi, ktorý v čase rozhodovania správneho orgánu bol maloletým, poskytnúť doplnkovú ochranu na území Slovenskej republiky.

7. K neudeleniu azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle, ktorý navrhla udeliť súdom ustanovená poručníčka maloletého, žalovaný konštatoval, že u žalobcu neboli zistené žiadne zdravotné a ani iné problémy, ktoré by bolo možné zvažovať vo svetle dôvodov pre udelenie azylu z humanitných dôvodov. Poukázal pritom na stanovisko poručníčky, podľa ktorého je maloletý spoločenský, aktívne sa integruje v novom prostredí, v škole patrí k vzorným žiakom a javí záujem o vzdelanie. Uvedené indicie

svedčia podľa žalovaného o reálnej adaptácii žalobcu v novom prostredí, čo môže byť pozitívne využité pri užívaní doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky. Žalovaný sa nestotožnil so stanoviskom poručníčky maloletého, že v prípade návratu do krajiny pôvodu by bol vystavený prenasledovaniu protiviládnyimi zločkami, pretože v priebehu konania žalobca neuviedol žiadnu indiciu nasvedčujúcu tomu, že sa počas pobytu v domovskej krajine dostal do kontaktu s príslušníkmi protiviládných zložiek - Talibanom, alebo že by ním bol nejakým spôsobom ohrozovaný.

8. Krajský súd v Košiciach vo svetle žalobných námietok preskúmal rozhodnutie žalovaného a dospel k záveru o jeho zákonnosti. V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd poukázal na to, že z výpovede žalobcu vyplynulo, že v Afganistane nemal žiadne problémy s políciou, armádou či inými oficiálnymi orgánmi krajiny, nebol ani členom žiadnej politickej strany a nevyvíjal žiadne politické aktivity. Svoje obavy vyvodzoval iba zo zlej bezpečnostnej situácie v krajine a z toho, že v januári 2017 bol unesený neidentifikovanou skupinou osôb za účelom získania výkupného. Pokiaľ išlo o skutočnosť, že žalobca sa identifikoval ako príslušník majetnejšej vrstvy obyvateľstva, pretože jeho otec v pôvodnom mieste bydliska vlastnil zmenáreň a jeho rodina je finančne zabezpečená, krajský súd uviedol, že v prípade bohatých ľudí nejde o úplne identickú skupinu osôb majúcu vrodenu a nezmeniteľnú podobu, ktorá by všetkých bohatých ľudí charakterizovala. Majetkové rozdiely sú charakteristické pre väčšinu spoločenských zriadení v ľudskej populácii, majetkový status nie je nezmeniteľný, a preto nie je možné označovať majetných ľudí za sociálnu skupinu, tak ako to má na mysli § 19a ods. 4 písm. e) zákona o azyle. Krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že v prípade žalobcu neboli splnené podmienky pre udelenie azylu.

9. Vo vzťahu k inštitútu udelenia azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle krajský súd uviedol, že tento druh ochrany nemožno odvodiť od Ženevského dohovoru z roku 1951, ani z Ústavy Slovenskej republiky. Nejde ani o formu ochrany, ktorá by podliehala harmonizácii v rámci práva Európskej únie. Možnosť udeliť azyl z humanitných dôvodov je vyjadrením zvrchovaného práva Slovenskej republiky poskytnúť medzinárodnú ochranu ako výraz humanity. Na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok, takže nie sú taxatívne určené prípady, na základe ktorých by bolo možné udeliť azyl z humanitných dôvodov. Krajský súd poukázal na to, že žalovaný považoval za humanitné dôvody najmä prípady neúspešných žiadateľov o azyl z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť. Vo svetle týchto kritérií žalovaný nepristúpil k udeleniu azylu žalobcovi z humanitných dôvodov. V tejto súvislosti krajský súd zdôraznil, že sám žalobca tvrdil, že jeho rodina je ekonomicky zabezpečená a v Afganistane bývajú jeho rodičia, viacerí bratia aj sestry. V prípade jeho návratu do domovskej krajiny, tak môžu teraz už plnoletému žalobcovi pomôcť so začlenením do spoločnosti, teda ani návrat žalobcu by nebol problematický. Žalobcovi navyše bola poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme doplnkovej ochrany a v prípade, ak žalobca deklaruje svoj záujem naďalej zostať na území Slovenskej republiky, svoj záujem musí prejavíť uplatnením iných inštitútov platného práva, než formou udelenia azylu, na ktorý mu nárok ani z humanitných dôvodov nevznikol.

10. Rozsudok krajského súdu napadol žalobca kasačnou sťažnosťou z dôvodu ustanoveného v § 440 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku, pretože krajský súd rozhodol podľa názoru sťažovateľa na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie. Sťažovateľ si zároveň uplatnil voči žalovanému právo na náhradu trov konania.

11. Sťažovateľ poukázal na to, že o azyl žiadal z dôvodu obavy o svoj život, pretože v Afganistane sa stal obeťou únosu a mučenia únoscami. Jeho rodina je majetná a rôzne skupiny unášajú v Afganistane majetných ľudí za účelom získania výkupného. Žalovaný považoval únos žalobcu len za kriminálny čin a nie za naplnenie podmienok § 8 zákona o azyle, s čím sťažovateľ nesúhlasil a rozhodnutie žalovaného napadol správnu žalobou.

12. Sťažovateľ poukazoval na konanie uskutočnené na krajskom súde, v ktorom sťažovateľ predkladal

svoje tvrdenia, že neznáma skupina útok voči nemu uskutočnila z dôvodu jeho príslušnosti k bohatej sociálnej vrstve, pričom túto majetnú spoločenskú vrstvu Afganistanu možno považovať za sociálnu skupinu v zmysle jej definície v zákone o azyle. Podľa sťažovateľa žalovaný vec nesprávne právne posúdil, keď sťažovateľovi neudelil azyl podľa § 8 zákona o azyle, pričom dôvody uvádzané sťažovateľom zároveň zakladajú dôvod na udelenie azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle.

13. Sťažovateľ uviedol, že krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že príslušnosť sťažovateľa k majetnej spoločenskej vrstve, ktorá sa stáva terčom útokov a únosov, nemožno klasifikovať ako príslušnosť k sociálnej skupine (definovanej v zákone o azyle). Krajský súd rovnako dospel k záveru, že žalovaný nepochybil, keď sťažovateľovi neudelil azyl z humanitných dôvodov.

14. S rozhodnutím krajského súdu sťažovateľ nesúhlasil vo vzťahu k jeho záveru o tom, že nespĺnil podmienky pre udelenie azylu z humanitných dôvodov. Poukázal na § 9 zákona o azyle, článok 13 nariadenia ministra vnútra SR č. 34 z 21. februára 2014 o postupe migračného úradu pri vykonávaní zákona o azyle, ako aj na závery uvedené v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sža/7/2008, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že právo na udelenie azylu z humanitných dôvodov sa bude spravidla týkať osôb, ktorých obavy o svoj život budú blízke dôvodom na udelenie azylu (napríklad, ak bola osoba mučená, znásilnená alebo vystavená iným závažným podobám psychického alebo fyzického násillia).

15. Samotný žalovaný zadefinoval sťažovateľa ako žiadateľa v zraniteľnom postavení, keďže ide o maloletého žiadateľa o azyl bez sprievodu rodiča. Sťažovateľ bol v čase rozhodovania žalovaného maloletý, pričom princíp najlepšieho záujmu dieťaťa vyžaduje, aby bola ujma hroziaca maloletému žiadateľovi o azyl posudzovaná z pohľadu dieťaťa. Dieťa má právo na svoj ďalší rozvoj a psychická ujma je obzvlášť relevantný faktor, ktorý musí byť zohľadnený v konaní o azyle. Sťažovateľ sa stal v krajine pôvodu ako maloletý obeťou fyzického násillia, rovnako zažil útrapy vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, záver žalovaného o neudelení azylu z humanitných dôvodov, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd, je preto podľa jeho názoru nedôvodný.

16. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zotrval na svojom názore, že únos sťažovateľa v krajine pôvodu bol kriminálnym činom s cieľom dosiahnutia zisku, nie však aktom prenasledovania z dôvodu príslušnosti sťažovateľa k sociálnej skupine majetných. V tejto súvislosti tiež žalovaný zotrval na svojom názore vyjadrenom v napadnutom rozhodnutí, že v prípade bohatých ľudí nejde o sociálnu skupinu v zmysle jej definície obsiahnutej v zákone o azyle.

17. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa voči neudeleniu azylu z humanitných dôvodov žalovaný uviedol, že v prípade sťažovateľa nie sú naplnené kritériá podľa článku 13 nariadenia ministra vnútra SR č. 34/2014 o postupe migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, útvarov Policajného zboru a centier podpory pri vykonávaní zákona o azyle. Poukázal na to, že sťažovateľ má v krajine pôvodu svoju rodinu, preto jeho návrat by nebol problematický. V prípade sťažovateľa nejde o traumatizovanú osobu, nakoľko u neho neboli zistené žiadne zdravotné a ani iné problémy. Sťažovateľovi nehrozí ani smrť z dôvodov uvedených vo vykonávacom nariadení ministra vnútra, ale z dôvodu prebiehajúceho vnútroštátneho konfliktu a zlej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu. Inštitút humanitného azylu nie je upravený v medzinárodných zmluvách o ľudských právach. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na Dohovor o právach dieťaťa, poskytnutím doplnkovej ochrany bola ochrana práv garantovaných dohovorom saturovaná.

18. Žalovaný navrhol, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť sťažovateľa zamietol.

19. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 Správneho súdneho poriadku) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 Správneho súdneho poriadku preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 Správneho súdneho poriadku), je

prípustná (§ 439 Správneho súdneho poriadku) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 Správneho súdneho poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné ako nedôvodnú zamietnuť. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 Správneho súdneho poriadku) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18. novembra 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 Správneho súdneho poriadku).

20. Predmetom súdneho preskúmania v prejednávanej veci je rozhodnutie žalovaného, ktorým sťažovateľovi podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle neudelil azyl, nakoľko dospel k záveru, že nebol daný žiadny z dôvodov na udelenie azylu ustanovených v § 8 a neboli splnené ani podmienky pre udelenie azylu za účelom zlúčenia rodiny podľa § 10 zákona o azyle. Žalovaný súčasne rozhodol o poskytnutí doplnkovej ochrany sťažovateľovi na dobu jedného roka podľa § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle.

21. Žalovaný sa v preskúmanom rozhodnutí zaoberal aj možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle, nevzhladol však v prípade sťažovateľa žiadne okolnosti odôvodňujúce jeho udelenie. Poukázal pritom na to, že za humanitné dôvody udelenia azylu, ak žiadateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu z dôvodu prenasledovania, sa považujú najmä prípady neúspešných žiadateľov z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť. Takéto dôvody však u sťažovateľa absentujú, nakoľko uňho neboli zistené žiadne zdravotné a ani iné problémy, ktoré by bolo možné zvažovať vo svetle dôvodov pre udelenie azylu z humanitných dôvodov. Žalovaný poukázal na stanovisko poručníčky, z ktorého vyplýva, že sťažovateľ je spoločenský, aktívne sa integruje v novom prostredí, v škole patrí k vzorným žiakom a javí záujem o vzdelanie. Uvedené indicie svedčia podľa žalovaného o reálnej adaptácii sťažovateľa v novom prostredí, čo môže byť pozitívne využité pri užívaní doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky. Žalovaný sa nestotožnil so stanoviskom poručníčky maloletého, že v prípade návratu do krajiny pôvodu by bol vystavený prenasledovaniu protiviládnyimi zložkami (hnutím Taliban), pretože v priebehu konania žalobca neuviedol žiadnu indicie nasvedčujúcu tomu, že sa počas pobytu v domovskej krajine dostal do kontaktu s príslušníkmi Talibanu, alebo že by ním bol nejakým spôsobom ohrozovaný.

22. Úlohou najvyššieho súdu v kasačnom konaní bolo v rozsahu kasačných námietok preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom po oboznámení sa s dôvodmi, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, so skutkovým stavom veci, ako aj s relevantnou právnou úpravou vzťahujúcou sa na prejednanú vec, dospel najvyšší súd k záveru, že dôvody kasačnej sťažnosti nie sú spôsobilé vyvrátiť správnosť záverov krajského súdu.

23. Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

24. Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

25. Ako vyplýva z námietok vznesených v kasačnej sťažnosti, sťažovateľ nesúhlasil so závermi krajského súdu v časti posúdenia nároku sťažovateľa na udelenie azylu z humanitných dôvodov, keď krajský súd dospel k záveru, že žalovaný pri voľnej úvahe nevybočil z medzí zákona, ak zohľadniac zvolené kritériá rozhodol, že situácia sťažovateľa neodôvodňuje udelenie azylu z humanitných dôvodov.

26. Ako už správne uviedol krajský súd v napadnutom rozsudku, a najvyšší súd to na tomto mieste zdôrazňuje, možnosť udeliť azyl z humanitných dôvodov je vyjadrením zvrchovaného práva Slovenskej

republiky (premietnutého do ustanovenia § 9 zákona o azyle), pričom poskytnutie tohto druhu ochrany nevyplýva ani z medzinárodných dohovorov ani z komunitárneho práva. Na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok, ustanovenie § 9 zákona o azyle zakotvuje len možnosť udeliť azyl z humanitných dôvodov aj v prípade, keď sa u žiadateľa o azyl nezistia dôvody podľa § 8 zákona o azyle (v ktorom sú premietnuté dôvody na udelenie azylu obsiahnuté v Ženevskom dohovore o právnom postavení utečencov z roku 1951).

27. V dôvodovej správe k ustanoveniu § 9 zákona o azyle sa uvádza, že „zákon umožňuje ministerstvu udeliť azyl cudzincovi z humanitných dôvodov. V praxi môže ísť napríklad o prípady neúspešných žiadateľov o azyl z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické či psychické útrapy, prípadne až smrť. Vzhľadom na skutočnosť, že nie je možné predvídať všetky prípady, v ktorých je možné vziať do úvahy humanitný aspekt, toto ustanovenie nevymedzuje príkladmo ani taxatívne dôvody, na základe ktorých ministerstvo môže rozhodnúť o udelení azylu. O udelenie azylu z humanitných dôvodov však nie je možné požiadať.“

28. Podľa názoru najvyššieho súdu inštitút azylu z humanitných dôvodov možno považovať za špecifický druh ochrany, umožňujúci správnomu orgánu poskytnúť azyl vo výnimočných prípadoch, keď sa na žiadateľa síce nevzťahuje žiaden z taxatívne uvedených dôvodov obsiahnutých v ustanoveniach § 8 a § 10 zákona o azyle, avšak individuálna situácia žiadateľa je takého charakteru, že správny orgán by považoval za takpovediac „nehumánne“ azyl neposkytnúť. Možno povedať, že by malo ísť o vypuklé, do očí bijúce prípady, vyčnievajúce nad bežný charakter prípadov žiadateľov o azyl, pri ktorých posúdení bude absolútne odôvodnené uplatniť humanitný aspekt.

29. Na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je nárok, je na uvážení správneho orgánu, či tento inštitút v tom - ktorom prípade využije. Miera voľnosti jeho úvahy je však samozrejme obmedzená zákazom ľubovôle. Správny súd preskúmava voľnú úvahu správneho orgánu len v tom smere, či nevybočila z medzí a hľadísk stanovených zákonom, či je v súlade s pravidlami logického myslenia a či podklady pre takýto úsudok boli zistené úplne a riadnym procesným postupom. Správny orgán musí pri použití voľnej úvahy rozhodovať tak, aby bola zachovaná právna istota a predvídateľnosť jeho postupu.

30. V prejednávanej veci dospel najvyšší súd k záveru, že uvedené princípy sú zachované a žalovaný sa možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov riadne zaoberal a dôvody svojho rozhodnutia zrozumiteľne vysvetlil. Z podkladov prejednávanej veci a rovnako ani z rozhodovacej praxe známej najvyššiemu súdu, ako ani z námietok sťažovateľa nevyplýva, žeby prístup žalovaného a jeho náhľad na otázku humanitného azylu zvolený v tomto prípade bol odlišný od iných obdobných prípadov, ktoré boli predmetom jeho rozhodovania. Najvyšší súd preto konštatuje, že v prejednávanej veci neboli preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by mohli nasvedčovať tomu, že zo strany konajúceho správneho orgánu došlo k porušeniu princípu predvídateľnosti a právnej istoty.

31. Vzhľadom na to, že pojem „humanitné dôvody“ nie je zákonodarcom definovaný a ide o neurčitý právny pojem, je dôležité, aby pri jeho aplikácii správny orgán definoval, čo pod týmto právnym pojmom rozumie a aké znaky a kritéria sú určujúce pri uvážení, či skúmaný skutkový stav podlieha, resp. nepodlieha pod daný právny pojem. V nadväznosti na to je potom úlohou súdu v správnom súdnictve posúdiť, či žalovaným zvolené kritériá sú logické a všeobecne akceptovateľné vo vzťahu k neurčitému právnemu pojmu a či ich následná aplikácia na daný skutkový stav nevybočila z medzí a hľadísk zákona. V tomto smere musí najvyšší súd konštatovať, že žalovaným zvolené hľadiská a kritériá pre posúdenie možnosti udelenia azylu z humanitných dôvodov, je potrebné považovať za logické a akceptovateľné, zodpovedajúce všeobecnej spoločenskej predstave o obsahu pojmu „humanitné dôvody“.

32. Žalovaný za humanitné dôvody udelenia azylu považoval najmä prípady neúspešných žiadateľov o azyl z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť. Voči takto

zadefinovaným kritériám posudzovania možnosti udelenia azylu z humanitných dôvodov nemožno nič namietat', nakoľko podľa názoru najvyššieho súdu napĺňajú obsah pojmu humanita a správne tento pojem premietajú do konkrétnych zložitých situácií žiadateľov o azyl. Žalovaný skúmal prítomnosť uvedených dôvodov v situácii sťažovateľa. Pokiaľ žalovaný zistil, že u sťažovateľa neboli zistené žiadne zdravotné a ani iné problémy, ktoré by bolo možné zvažovať vo svetle humanitných dôvodov pre udelenie azylu, pokiaľ sťažovateľ je spoločenský, aktívne sa integruje v novom prostredí, je vzorným žiakom v škole, javí záujem o vzdelanie, nemožno potom v medziach súdneho prieskumu považovať za nelogický alebo z medzí zákona vybočujúci záver žalovaného, že uvedené indicie svedčia podľa žalovaného o reálnej adaptácii sťažovateľa v novom prostredí. Žalovaný sa tiež vysporiadal so stanoviskom poručníčky maloletého žiadateľa, že v prípade návratu do krajiny pôvodu by bol vystavený prenasledovaniu protiviládnyimi zložkami (hnutím Taliban), pričom žalovaný poukázal na to, že sťažovateľ neuviedol žiadnu indicium nasvedčujúcu tomu, že sa počas pobytu v domovskej krajine dostal do kontaktu s príslušníkmi Talibanu, alebo že by ním bol nejakým spôsobom ohrozovaný.

33. Pokiaľ krajský súd v medziach súdneho prieskumu voľnej úvahy správneho orgánu dospel k záveru, že táto bola aplikovaná v medziach zákona a v súlade s logickým úsudkom, že žalovaný svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, situáciu sťažovateľa posúdil akceptovateľnými kritériami, potom ani najvyšší súd nenašiel dôvod tieto závery krajského súdu spochybňovať, nakoľko v postupe a rozhodnutí žalovaného nezistil žiadne vybočenie z medzí a hľadísk ustanovených zákonom.

34. Uvedené závery relevantne nespochybnil ani sťažovateľ v podanej kasačnej sťažnosti. Jeho argumentácia ničím konkrétne nespochybnila správnosť a zákonnosť záverov krajského súdu vo svetle pravidiel platných pre súdny prieskum rozhodovania správneho orgánu v rámci zákonom dovolenej správnej úvahy. Najvyšší súd na základe kasačných námietok nevzhládol v situácii sťažovateľa také výnimočné a vypuklé okolnosti, ktoré by boli spôsobilé naštrbiť argumentáciu žalovaného správneho orgánu. Vo vzťahu k skúmaniu naplnenia znakov humanitných dôvodov azylu najvyšší súd považuje za zákonné odôvodnenie žalovaného, ktorý vzal do úvahy, že sťažovateľ má v krajine pôvodu svoju rodinu, nejde o traumatizovanú osobu, neboli u neho zistené žiadne zdravotné a ani iné problémy, a na základe týchto skutočností sa nerozhodol pre možnosť udeliť azyl z humanitných dôvodov.

35. Len na okraj najvyšší súd poznamenáva, že situácia sťažovateľa bola zohľadnená v tom smere, že mu bola poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme doplnkovej ochrany.

36. Ako vyplýva z uvedeného, kasačný súd nezistil vo svetle kasačných námietok v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu nedostatky právneho posúdenia v merite veci, preto, ak krajský súd dospel k záveru, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov sťažovateľa, tento jeho názor považoval aj kasačný súd z vyššie uvedených dôvodov za správny. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto kasačnú sťažnosť podľa § 461 Správneho súdneho poriadku ako nedôvodnú zamietol.

37. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 Správneho súdneho poriadku tak, že sťažovateľovi právo na ich náhradu nepriznal, nakoľko v tomto konaní nemal úspech (§ 167 ods. 1 Správneho súdneho poriadku) a u žalovaného nezistil existenciu zákonného dôvodu na ich priznanie (§ 168 Správneho súdneho poriadku).

38. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 Správneho súdneho poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e príпустný.